

İlgili Kanun / Madde
4857 S. İŞK/32

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2021/9442

Karar No. 2022/1386

Tarihi: 07.02.2022

- İLAVE TEDİYE
- VAKIFLARIN AKSİ YASAYLA BELİRTİL-MEDİKÇE ÖZEL HUKUK TÜZEL KİŞİLERİ OLDUĞU
- İLAVE TEDİYE ALACAĞINDAN VAKIFLARIN SORUMLU OLMADIĞI

ÖZETİ: Yukarıda açıklanan ilke ve esaslar doğrultusunda somut olay değerlendirildiğinde, öncelikle mahkemece sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarının temelde “vakıf” olduklarının gözden kaçırıldığı anlaşılmaktadır. Vakıflar, kural olarak özel hukuk tüzel kişisidir. Bu kuralın istisnası ise, ancak o kuralı koyan makam tarafından konulabilir. Çünkü, istisna, genel kuralın alanını uygulama alanını daraltır. Bu sebeple yargı organının, bir kurala istisna getirmesi mümkün değildir(Gözler, 45). Bir kuralın istisnasının ancak o kuralı koyan makam tarafından oluşturulabilmesinin sonucu ise, yargı organı tarafından varsayımlardan ya da genel kabuller üzerinden istisna oluşturulamamasıdır. Diğer taraftan 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununda “Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları”(m.7) ile “Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu” (m.3) ayrı ayrı hükümlerde düzenlenmiş olup, mahkemece bu ikisinin birbiri ile karşılaştırılması yahut birbiri ile aynı kabul edilmesi de yerinde değildir. Şayet kanun koyucu aksini öngörseydi, vakıflar ile Fon’un farklı şekilde düzenlenmesine gerek duyulmazdı. Üzerinde durulması gereken bir diğer husus ise, açık bir kanun

hükmü olmaksızın, “tüm ülke çapında Bakanlık tarafından yürütülmesi gerekli sosyal yardım kamu hizmetinin, taşrada sosyal yardımlaşma vakıfları aracılığıyla yürütüldüğü, vakıfların finansının Bakanlık tarafından gerçekleştirilip, işe alınacakların özlük işleri ile çalışma koşullarının belirlenmesinde Bakanlığın söz sahibi olduğu” varsayımı ile vakıflara kamu tüzel kişiliği verilir verilemeyeceğidir. Zira, Anayasanın 123. maddesi ile Vakıflar Kanununun 4. maddesi son derece açık olup, aslolan bir vakfın kamu tüzel kişi olması değil, özel hukuk tüzel kişisi olmasıdır. Bir kural hangi norm ile konulmuş ise, o kuralın istisnası da ancak o kural ile konulabilir. Yorum yoluyla istisna üretilemez (Gözler, 45, 54). Somut olayda, vakıfların özel hukuk tüzel kişiliğine sahip olduklarına dair kanun hükmünün aksini öngören bir kanun hükmü bulunmadığı halde, mahkeme tarafından yorum yolu ile “istisna” oluşturulması hukuka aykırıdır.

İzah edilen sebeplerle, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan ayrı birer özel hukuk tüzel kişisi olan sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarının 6772 sayılı Kanun bakımından kamu tüzel kişi olarak kabulü mümkün değildir. Davacı tarafın, 6772 sayılı Kanundan kaynaklanan ilave tediye alacağı talebinin reddi gerekirken kabulüne karar verilmesi isabetsizdir

DAVA: Taraflar arasında görülen dava sonucunda verilen kararın, temyizden incelenmesi davalı tarafından istenilmekle, temyiz talebinin süresinde olduğu anlaşıldı. Dava dosyası için Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili özetle; müvekkilinin 15/10/2010 tarihinden itibaren davalıya ait işyerinde sosyal yardım ve inceleme görevlisi olarak çalıştığını, halen çalışmaya devam ettiğini, hak ettiği ilave tediye ücretlerinin ödenmediğini iddia ederek, ilave tediye ücretlerinin faiziyle birlikte davalıdan tahsilini talep ve dava etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı Baykan İlçesi Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Başkanlığı'na usulüne uygun olarak dava dilekçesi tebliğ edilmesine rağmen, davaya cevap vermemiş, yargılamaya katılmamıştır.

İlk Derece Mahkemesi Kararının Özeti:

İlk Derece Mahkemesince, toplanan kanıtlar ve bilirkişi raporuna dayanılarak, davacının 15/10/2010-30/03/2019 tarihleri arasında iş sözleşmesine dayanarak davalı Başkan İlçesi Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'nda çalıştığı, davalı işyerinin 6772 sayılı Yasa kapsamında olduğu, davacının 29.336,32 TL brüt ilave tediye alacağına hak kazandığı gerekçesiyle davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

İstinaf Başvurusu:

İlk Derece Mahkemesinin kararına karşı, davalı taraf istinaf başvurusunda bulunmuştur.

Bölge Adliye Mahkemesi Kararının Özeti:

Bölge Adliye Mahkemesince, Davalının istinaf başvurusunun esaslan reddine karar verilmiş ancak kamu düzeni açısından yapılan denetimde 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu ile getirilen dava şartı olan arabuluculuk ücretinin Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanan kısmının yargılama gideri olarak haksız çıkan tarafa resen yükletilmesi gerekirken, eksik olarak hüküm altına alınması nedeniyle 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 355. ve 353/1-b.2. maddeleri gereğince, düzelterek yeniden esas hakkında hüküm kurulmak üzere, İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılmasına karar verilmiştir.

Temyiz Başvurusu:

Kararı, davalı taraf temyiz etmiştir.

Gerekçe:

Taraflar arasındaki uyuşmazlık davacının '6772 sayılı Devlet ve Ona Bağlı Müesseselerde Çalışan İşçilere İlave Tediye Yapılması ve 6452 Sayılı Kanunla 6212 Sayılı Kanununun 2 inci Maddesinin Kaldırılması Hakkında Kanun' çerçevesinde ilave tediye alacağına hak kazanıp kazanmadığı noktasındadır.

6772 sayılı Kanun'un 1. maddesinde, ilave tediye alacağı ödemekle yükümlü işverenlerin kimler olduğu açıkça belirlenmiştir. Kanuna göre, devlete ve ona bağlı olmak üzere,

- 1-Genel, Katma ve Özel bütçeli daireler,
- 2-Sermayesi değişen kurumlar,
- 3-Sermayesinin yarısından fazlası devlete ait olan şirket ve kurumlar ve bunlara bağlı kuruluşlar,
- 4-Belediyeler ve belediyelere bağlı kuruluşlar,
- 5-3460 ve 3659 sayılı kanun kapsamına giren, sermayesinin tamamı devlete ait olan veya bu sermaye ile kurulan iktisadi devlet kuruluşları,
- 6-Yukarıda belirtilenlerden olmayan diğer kurum, banka ve ortaklıklar bu Kanun kapsamındadır.

Diğer taraftan 'kamu kurumu' kavramı genel olarak; genel, katma ve özel bütçeli idareler ile il özel idaresi ve belediyeyi veya bu kurumlarca sermayesinin yarısından fazlası karşılanan kurumlara ait olan ve bir kamu hizmeti sunan

kurumları ifade etmektedir.

Davalı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfının, 6772 sayılı Kanun kapsamında bir kamu tüzel kişisi olup olmadığını belirleyebilmek için öncelikle, Vakfın tabii olduğu Kanun hükümlerine göre yapısını, kuruluşunu ve işleyişini değerlendirmek gerekmektedir.

29.05.1986 tarihli ve 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununun (16/6/1989 tarihli ve 3582 sayılı Kanunun 1 maddesi ile değişik) 1. maddesinde, bu Kanunun amacı ‘fakru zaruret içinde ve muhtaç durumda bulunan vatandaşlar ile gerektiğinde her ne suretle olursa olsun Türkiye’ye kabul edilmiş veya gelmiş olan kişilere yardım etmek, sosyal adaleti pekiştirici tedbirler olarak gelir dağılımının adilane bir şekilde tevzi edilmesini sağlamak, sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı teşvik etmek’ olarak açıklanmıştır.

Kanun’un (5263 sayılı Kanun’un 19. maddesi ile değişik) 7. maddesinin 1. fıkrasında ise, Kanunun amacına uygun faaliyet ve çalışmalar yapmak ve ihtiyaç sahibi vatandaşlara nakdî ve aynı yardımda bulunmak üzere her il ve ilçede sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları kurulması öngörülmüştür (m.7/1). Aynı maddenin 3 üncü fıkrasında, vakıf senetlerinin mahallin en büyük mülki amiri tarafından Medeni Kanunu hükümlerine göre tescil ettirileceği ifade edilmiştir.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının gelirleri, "Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan aktarılacak miktardan, işletme ve işbirliklerden elde edilecek gelirlerden ve diğer gelirlerden" oluşur (m. 8).

Vakıfların oluşumuna bakılacak olursa; Kanunun 7. maddesinde; İlçe Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları Mütevelli Heyetinde 1 adet belediye başkanı, 1 adet köy muhtarı, 1 adet mahalle muhtarı, 1 adet sivil toplum kuruluşu yöneticisi, 2 adet hayırsever vatandaşın görev alacağı belirtilmektedir.

Anayasanın 123. maddesinin 3. fıkrasında "Kamu tüzel kişiliği, ancak kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanarak kurulur" hükmü mevcuttur. Vakıflara ilişkin özel düzenleme niteliğindeki 5737 sayılı Vakıflar Kanununda da vakıfların özel hukuk tüzel kişiliğine sahip oldukları ifade edilmiştir (m. 4). Bu düzenlemeler dikkate alındığında, öncelikle genel kuralın “vakıfların özel hukuk tüzel kişisi” olarak faaliyet göstermesi olduğu açıktır. Vakıfların, kamu tüzel kişisi olarak kabul edilebilmesi ‘istisnai’ bir hâl olup, bu istisnai durumun genel kuralının aksine, tereddüde yer vermeyecek açıklıkta düzenlenmesi şarttır. Keza, “kendiliğinden istisna olmaz, istisna konulmalıdır”(K. Gözler, ‘Yorum İlkeleri’, Anayasa Hukukunda Yorum ve Norm Somutlaşması, Tebliğ, 29-30 Eylül 2012, Ankara, Türkiye Barolar Birliği, 43). Bir diğer ifade ile istisnanın ayrıca ve açıkça olduğu ispat edilemediği takdirde ya da istisnanın olup olmadığı tereddütlü ise, istisnanın olmadığı kabul edilmelidir (Gözler, 43).

3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununda ise, bu Kanun gereğince oluşturulan vakıfların “kamu tüzel kişisi” olduklarına dair açık bir hüküm bulunmamaktadır. Şu halde kanun koyucunun sosyal yardımlaşma ve

dayanışma vakıflarına bilinçli olarak "kamu tüzel kişiliği" vermediği, vakıfların Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre kurulmasını ve yine özel hukuk tüzel kişisi olarak özel hukuk hükümlerine göre faaliyet göstermesini istediği açıktır. Aksi düşünülse dahi, sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarının kısmen kamu kaynağı kullanmaları, kamu kurumu olarak nitelendirilmeleri için yeterli bir sebep değildir. Zira; 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma Dayanışma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu'nun 8. maddesinde; Vakfın gelirlerinin, "Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan aktarılabilecek miktardan, işletme ve iştiraklerden elde edilecek gelirlerden ve diğer gelirlerden" oluşacağı hüküm altına alınmıştır. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan ayrı bir tüzel kişiliğe sahip olan sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarının gelirlerinin, sadece fondan aktarılan pay olmadığı, vakfın gelirleri arasında halk tarafından yapılan ve iktisadi değeri olan bağışların da bulunduğu görülmektedir. Aynı şekilde, mütevellî heyet tarafından oyçokluğu ile karar alan ve uygulayan sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarının 12 üyesinden 6'sının seçilerek gelen kişiler olması aksi sonuca varılmasını engelleyen bir diğer sebeptir.

Netice olarak, sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları, bir tüzel kişi olmanın ötesinde bir özel hukuk tüzel kişisidir. Anayasa ile vakıflara ilişkin kanun hükümleri karşısında bu sonuca ulaşmak kaçınılmaz olduğu gibi; sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarını düzenleyen Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu hükümleri de, özellikle vakfın gelirleri, yapısı, karar alma mekanizması bakımından farklı bir sonuç öngörmemektedir.

Somut olayda, gerek ilk derece mahkemesi gerekse bölge adliye mahkemesince, 3294 sayılı Kanunun amacının getirilmesi noktasında parasal kaynaklarının sağlanması için Aile ve Sosyal Politikalar Bakanının Başkanlığında Başbakanlık Müsteşarı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Müsteşarı, İçişleri, Maliye ve Sağlık Bakanlıklarının Müsteşarları ile Sosyal Yardımlar Genel Müdürü ve Vakıflar Genel Müdürlüğünden oluşan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonunun kurulduğu; Fonun "Fonda toplanan kaynakların, Vakıflar ve Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğünce yürütülecek sosyal yardım proje ve programları ile yatırım programları çerçevesinde dağıtım önceliklerini belirlemek ve dağıtımına karar vermek, vakıflarda çalıştırılacak personelin nitelikleri ile özlük hakları ve diğer hususlarla ilgili belirlenecek kriterleri görüşmek ve karara bağlamak ile Vakıflardan ve diğer kurum ve kuruluşlardan gelen sosyal yardım amaçlı talep ve teklifleri değerlendirmek, Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğüne önerilerde bulunmak olduğu" gibi görevlerinin bulunduğu, Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğünün 3294 sayılı Kanun hükümlerine göre kurulan vakıfların harcamalarını, iş ve işlemlerini araştırıp, inceleme, izleme ve denetleme, görülen aksaklıklarla ilgili gerekli tedbirleri alma, vakıfların çalışma usûl ve esasları ile sosyal yardım programlarının ölçütlerini belirleme işlevini yerine getirdiği, Genel Müdürlük idari yapılanmasındaki Vakıf Hizmetleri Daire Başkanlığının da Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Sosyal

Yardımlar Genel Müdürlüğünün ise Teşkilat ve Görevlerine İlişkin Yönerge çerçevesinde Vakıfların norm kadro usul ve esaslarını belirlemek ve Fon Kurulu'nun onayına sunmak, Fon Kurulu ilke ve kararları doğrultusunda Vakıf personelinin işe giriş ve işten çıkış işlemlerini yürütmek vb gibi işlemleri gerçekleştirdiği, böylece 3294 sayılı Kanun kapsamında yürütülen sosyal yardım hizmetlerinin asıl olarak Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından yerine getirildiği, Sosyal Yardımlaşma Vakıfları ayrı tüzel kişiliklere sahip olsalar da Fon ile beraber Bakanlığın bu görevini yerine getirmek amacıyla oluşturulan idari organizasyon içinde yer aldıkları, tüm ülke çapında Bakanlık tarafından yürütülmesi gerekli sosyal yardım kamu hizmetinin, taşrada sosyal yardımlaşma vakıfları aracılığıyla yürütüldüğü, vakıfların finansının Bakanlık tarafından gerçekleştirilip, işe alınacakların nitelikleri, görevleri, işe alma, çıkarma, tayin, ücretin belirlenmesi gibi özlük işleri ile çalışma koşullarının belirlenmesinde Bakanlığın söz sahibi olduğu işveren yetkilerinin Bakanlıkta olduğu, diğer taraftan 25/05/2018 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 7144 sayılı Kanun'un 7. maddesi ile maddenin gerekçesi de dikkate alındığında vakıfların bir kamu işyeri olduğunun açık olduğu ve vakıf işçilerinin ilave tediye hakkı bulunduğu sonucuna varılmıştır.

Yukarıda açıklanan ilke ve esaslar doğrultusunda somut olay değerlendirildiğinde, öncelikle mahkemece sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarının temelde “vakıf” olduklarının gözden kaçırıldığı anlaşılmaktadır. Vakıflar, kural olarak özel hukuk tüzel kişisidir. Bu kuralın istisnası ise, ancak o kuralı koyan makam tarafından konulabilir. Çünkü, istisna, genel kuralın alanını uygulama alanını daraltır. Bu sebeple yargı organının, bir kurala istisna getirmesi mümkün değildir (Gözler, 45). Bir kuralın istisnasının ancak o kuralı koyan makam tarafından oluşturulabilmesinin sonucu ise, yargı organı tarafından varsayımlardan ya da genel kabuller üzerinden istisna oluşturulamamasıdır. Diğer taraftan 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununda “Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları”(m.7) ile “Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu” (m.3) ayrı ayrı hükümlerde düzenlenmiş olup, mahkemece bu ikisinin birbiri ile karşılaştırılması yahut birbiri ile aynı kabul edilmesi de yerinde değildir. Şayet kanun koyucu aksini öngörseydi, vakıflar ile Fon'un farklı şekilde düzenlenmesine gerek duyulmazdı. Üzerinde durulması gereken bir diğer husus ise, açık bir kanun hükmü olmaksızın, “tüm ülke çapında Bakanlık tarafından yürütülmesi gerekli sosyal yardım kamu hizmetinin, taşrada sosyal yardımlaşma vakıfları aracılığıyla yürütüldüğü, vakıfların finansının Bakanlık tarafından gerçekleştirilip, işe alınacakların özlük işleri ile çalışma koşullarının belirlenmesinde Bakanlığın söz sahibi olduğu” varsayımı ile vakıflara kamu tüzel kişiliği verilip verilemeyeceğidir. Zira, Anayasanın 123. maddesi ile Vakıflar Kanununun 4. maddesi son derece açık olup, aslolan bir vakfın kamu tüzel kişi olması değil, özel hukuk tüzel kişisi olmasıdır. Bir kural hangi norm ile konulmuş ise, o kuralın istisnası da ancak o kural ile konulabilir. Yorum yoluyla istisna üretilemez (Gözler, 45, 54). Somut

olayda, vakıfların özel hukuk tüzel kişiliğine sahip olduklarına dair kanun hükmünün aksini öngören bir kanun hükmü bulunmadığı halde, mahkeme tarafından yorum yolu ile “istisna” oluşturulması hukuka aykırıdır.

Bu noktada, 25/05/2018 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 7144 sayılı Kanun'un 7. maddesi ile 3294 sayılı Kanunun 7. maddesinin son fıkrasına eklenen hükümden de söz etmek gerekmektedir. İlgili hükümden de "Vakıflar, 18/10/2012 tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununun 34. maddesinin ikinci fıkrası hükmüne göre, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğünce imzalanacak işletme düzeyinde toplu iş sözleşmesi kapsamında işyerleridir." düzenlemesine yer verilmiştir. Düzenlemeden de açıkça görüleceği gibi, yapılan değişiklik ile vakıfların kamu tüzel kişisi olduğu değil, 'Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğünce imzalanacak işletme düzeyinde toplu iş sözleşmesi kapsamında işyeri olduğu' esasını benimsenmiştir. İlgili maddenin gerekçesinde, "Madde ile 6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununun 34. maddesinin ikinci fıkrasında bahsi geçen kamu kurum ve kuruluşlarının aynı işkolundaki birden çok işyerlerinde toplu iş sözleşmesinin ancak işletme düzeyinde yapılması gerektiği hükmü uyarınca, Vakıfların, mevzuattaki ilgili diğer düzenlemeler aynı kalmak ve sadece toplu iş sözleşmesi kapsamıyla ilgili olmak üzere, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğünce veya yetkili kıldığı işveren sendikasıyla imzalanan işletme toplu iş sözleşmesi kapsamındaki kamu işyerleri olduğu düzenlenmiştir." denilmiş ise de, gerekçede vakıfların genel bir kural olarak kamu tüzel kişisi olduğu değil, "mevzuattaki ilgili diğer düzenlemeler aynı kalmak ve sadece toplu iş sözleşmesi kapsamıyla ilgili olmak üzere" kamu işyeri olduğu belirtilmiştir. Kaldı ki, gerekçede geçen bu ifade kanun metnine bilinçli olarak alınmamıştır. Söz konusu düzenlemenin amacı, tüm sosyal ve yardımlaşmayı dayanışma vakıflarına kamu tüzel kişiliği atfetmek değil, Bakanlığın taraf olduğu toplu iş sözleşmelerinin yapılmasını kolaylaştırmaktır. Zira, mülga 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanununun 'Toplu iş sözleşmesinin kapsamı ve düzeyi' başlığını taşıyan 3. maddesinde "... Ancak, kamu kurum ve kuruluşlarına ait müessese ve işyerleri ayrı tüzel kişiliğe sahip olsalar dahi, bu kurum ve kuruluşlar için tek bir işletme toplu iş sözleşmesi yapılır." hükmü bulunmakta iken (m. 3/1-2), 6356 sayılı Sendika ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununda bu hükme yer verilmemiş, onun yerine "Bir gerçek ve tüzel kişiye veya bir kamu kurum ve kuruluşuna ait aynı işkolunda birden çok işyerinin bulunduğu işyerlerinde, toplu iş sözleşmesi ancak işletme düzeyinde yapılabilir." düzenlemesine yer verilmiştir (6356 sy K. m.34). Toplu iş sözleşmesinin düzeyine ilişkin tarihsel gelişmeler ve kanun değişiklikleri dikkate alındığında, 3294 sayılı Kanuna eklenen hükmün vakıfların özel hukuk tüzel kişisi olduğu gerçeğini değiştirmediği, yapılan değişikliğin sadece toplu iş sözleşmesinin düzeyi ve bağlanması süreci ile ilgili olduğu kabul edilmelidir. Mahkemece, 7144 sayılı Kanun gerekçesine atf yapılarak vakıfların "kamu işyeri" olduğunun açıklığa

kavuştuğu belirtilmiş ise de, gerekçede açıkça vakıfların “mevzuattaki ilgili diğer düzenlemeler aynı kalmak ve sadece toplu iş sözleşmesi kapsamıyla ilgili olmak üzere kamu işyeri” olduğu ifade edilmiştir. Gerekçede çizilen bu sınırlar gözden kaçırılarak, kanunda ‘tüm sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarının kamu tüzel kişisi olarak kabul edildiği’ şeklinde, amacı aşan bir yorumla sonuca gidilmesi yerinde değildir. Yukarıda da ayrıntılı olarak açıklandığı gibi, aslolan vakıfların özel hukuk tüzel kişi olmalarıdır. Aksinin kabulü için, “sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarının kamu tüzel kişisi olduğunu” açıkça düzenleyen bir kanun hükmü olmalıdır. Bu itibarla, 7144 sayılı Kanun ile 3294 sayılı Kanunun 7. maddesinde yapılan değişikliğin sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarının hukuki niteliğini değiştiren yeni ve farklı bir düzenleme olarak kabul edilmesi mümkün değildir.

Belirtmek gerekir ki; Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulunun 09/06/2017 tarih, 2016/3-2017/4 E. K sayılı kararı ile "3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu ile kurulan sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarının özel hukuk tüzel kişiliğine sahip olduğu, ayrı işyeri olan bağımsız işveren oldukları" belirlenmiştir. İçtihadı birleştirme kararları, Yargıtay Kanunu'nun 45. maddesine göre bağlayıcıdır. Somut olayda, sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarının “kamu tüzel kişisi” olduğuna yönelik kanuni bir düzenleme, anayasa mahkemesi iptali kararı yahut aksi yönde içtihadı birleştirme kararı bulunmadığına göre, 09/06/2017 tarihli İçtihadı Birleştirme Kararının halen bağlacı olduğu kabul edilmelidir.

İzah edilen sebeplerle, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan ayrı birer özel hukuk tüzel kişisi olan sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarının 6772 sayılı Kanun bakımından kamu tüzel kişi olarak kabulü mümkün değildir. Davacı tarafın, 6772 sayılı Kanundan kaynaklanan ilave tediye alacağı talebinin reddi gerekirken kabulüne karar verilmesi isabetsizdir.

Diğer taraftan bölge adliye mahkemesince, Fon Kurulu kararı gereğince davacıya yapılması gereken ikramiye ödemelerinin “ilave tediye” niteliğinde olduğu, ancak dosya kapsamına göre davacıya ikramiye ödemesi yapılmadığının anlaşıldığı, bu itibarla ilk derece mahkemesi kararının yerinde olduğu sonucuna varılmıştır. Gerçekten de 633 sayılı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye dayanılarak yürürlüğe konulan “Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları Personelinin Norm Kadro Standartları, İş Tanımları, Nitelikleri, Özlük Hakları ve Çalışma Şartlarına İlişkin Esaslar” ın “İkramiye Ödemesi” başlıklı 11'inci maddesinde, personele her yılın Ocak ve Temmuz aylarında birer sözleşme ücreti tutarında ikramiye ödeneceği, ödenen bu ikramiyelerin ilave tediye niteliğinde olduğu ve personele ayrıca ilave tediye ödemesi yapılamayacağı kuralına yer verilmiştir. Aynı şekilde davacı ile davalı Vakıf arasındaki belirsiz süreli iş sözleşmesinin 13. maddesinde de, personele ödenecek aylık ücret, ikramiye ve diğer sosyal yardımların Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fon Kurulu tarafından belirleneceği, personelin bu belirlemeye

itiraz hakkı bulunmadığı kararlaştırılmıştır. Sözleşmenin ilgili maddesinde ayrıca 16.02.2012 tarih ve 2012/1 sayılı Fon Kurulu kararı uyarınca “personeler her yılın Ocak ve Temmuz aylarında birer sözleşme ücreti tutarında ikramiye ödenir. Personeler bu ikramiye dışında Mütevelli Heyetince teşvik amaçlı olarak her ne ad altında olursa olsun aynı veya nakdi ödeme yapılamaz” şeklinde düzenleme yer almaktadır. Bu açıklamalara göre, somut olayda davacının Fon Kurulu kararında ‘ilave tediye’ olarak nitelendirilen ikramiye alacağını talep hakkı bulunmakta ise de, dava dilekçesinde açıkça bu yönde bir iddia ileri sürülmediği anlaşılmaktadır. Dosya kapsamına göre, davacı “6772 sayılı Kanundan kaynaklanan ilave tediye alacağını” talep etmiş olup, davalı Vakfın 6772 sayılı Kanun kapsamında olmaması sebebiyle, davacının 6772 sayılı Kanundan doğan ilave tediye alacağına hak kazanması mümkün değildir. Mahkemece davanın reddine karar verilmesi gerekirken kabulüne dair hüküm kurulması, bölge adliye mahkemesince de davalı tarafın istinaf başvurusunun reddine karar verilmesi hatalı olup, kararın açıklanan sebeplerle bozulması gerekmiştir.

SONUÇ:

Temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararının, yukarıda yazılı sebepten dolayı BOZULMASINA, dosyanın kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, peşin alınan temyiz karar harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 07/02/2022 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.